

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ**

**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО
ПРАВА УКРАЇНИ»**

**Матеріали
X Міжнародної науково-практичної інтернет конференції**

20 жовтня 2023 року

Одеса
ОДУВС 2023

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0
С764

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Стан та перспективи розвитку
С адміністративного права України: матеріали
764 Міжнародної науково-практичної інтернет
конференції, м. Одеса, 20 жовтня 2023 р. – Одеса
: ОДУВС, 2023. – 332с.

УДК 342.92(477)
ББК
67.9.(4Укр)401.0

© ОДУВС, 2023

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРИВАТНОГО НОТАРІУСА В УКРАЇНІ

Ладіна Л. С., приватний нотаріус, аспірантка Одеського державного університету внутрішніх справ

Юридична відповідальність приватного нотаріуса є предметом багатьох наукових дискусій, оскільки питання розмежування певних видів відповідальності залишається спірним, саме тому потребує ретельного дослідження та модернізації.

Дисциплінарна відповідальність, будучи видом юридичної відповідальності, полягає в обов'язку працівника, який здійснив дисциплінарний проступок, нести відповідальність за свої протиправні дії в межах стягнень, встановлених трудовим законодавством [1, с. 357].

Підставою дисциплінарної відповідальності є дисциплінарний проступок, склад якого традиційно включає суб'єкт, суб'єктивну сторону, об'єкт і об'єктивну сторону. Дисциплінарним проступком визнано винне невиконання чи порушення нотаріусом обов'язків, установлених законодавством, або перевищення повноважень. Підставою для притягнення нотаріуса до дисциплінарної відповідальності можуть бути заяви та скарги громадян і юридичних осіб, листи й подання уповноважених державних органів судової влади, органів досудового слідства та посадових осіб, а також матеріали перевірки професійної діяльності нотаріусів Нотаріальною платою України. В Україні немає відповідних спеціалізованих нормативних актів, що містять вичерпний перелік порушень, за які нотаріус може понести відповідальність [2, с. 94-95].

Відповідно до законодавства України, яке регулює нотаріальну діяльність, дисциплінарна відповідальність державного та приватного нотаріуса мають певні відмінності.

Відповідальність приватного нотаріуса за правопорушення, пов'язані з його професійною діяльністю має специфічний характер, оскільки він не є суб'єктом трудових правовідносин, але відповідно до діючого законодавства у випадку вчинення ним протиправних діянь, до нього може бути застосовані такі заходи юридичної відповідальності, які, зазвичай, прийнято вважати проявом спеціальної дисциплінарної відповідальності.

Професійна відповідальність пов'язана з такою категорією, як «професія», яка походить від лат. *professio* – офіційно зазначене заняття, спеціальність – вид трудової діяльності, що визначається характером і метою трудових функцій. Тотожним є термін «фах». Різновидом професії (фаху) є спеціальність. Вона залежить від характеру занять і навичок за відповідною професією (фахом), освітою, посадою тощо [3, с. 765]. Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає професію як рід занять, трудової діяльності, що вимагає певних знань і навичок та є для кого-небудь джерелом існування [4, с. 995]. К. В. Шапошніков професійну компетентність характеризує як сукупність інтегрованих знань, умінь і досвіду, що дозволяють спеціалістові професіоналу ефективно проектувати і здійснювати професійну діяльність [5, с. 73].

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про нотаріат», нотаріусом може бути громадянин України, якому присуджено ступінь вищої юридичної освіти не нижче магістра, який володіє державною мовою відповідно до рівня, визначеного Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», має стаж роботи у сфері права не менш як шість років, з них помічником нотаріуса або консультантом державної нотаріальної контори – не менш як три роки, склав кваліфікаційний іспит, отримав свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю та склав присягу нотаріуса. Не

може бути нотаріусом особа, яка має судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку (крім реабілітованої особи), особа, дієздатність якої обмежена, або особа, визнана недієздатною. Крім того, в зазначеному Законі також зазначається, що нотаріус – це особа, яка здійснює нотаріальну діяльність або незалежну професійну нотаріальну діяльність [6]. Саме тому можемо стверджувати, що встановлені законодавством вимоги, яким повинна відповідати особа, яка бажає отримати свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю, повинна володіти певним набором професійних якостей та виконання ним виключно професійної діяльності, яка належить тільки нотаріусу.

На сьогоднішній день правова категорія «професійна відповідальність» не є достатньо дослідженою у вітчизняних наукових працях. Втім не можна категорично заявляти, що до цього часу не було жодних спроб винести цю категорію на загальне наукове обговорення. У наукових колах поняття «професійна відповідальність» ставала предметом наукової уваги за окремими професійними напрямками.

Професійну відповідальність приватного нотаріуса можна розглядати як здатність звітувати за результати своєї професійної діяльності, одержувати на підставі такої звітності позитивні чи негативні оцінки своєї професійної діяльності та зазнавати заходів державного примусу, у тому числі у вигляді обмеження доступу до професії. Це специфічний вид юридичної відповідальності поєднує в собі елементи дисциплінарної та адміністративно-правової відповідальності, який є реакцією на порушення професійних зобов'язань приватним нотаріусом та полягає у покладені на нього обов'язку понести несприятливі наслідки, пов'язані з обмеженнями частково чи повністю здійснювати свою діяльність чи виконувати інші делеговані державою послуги.

Анулювання свідоцтва, зупинення та припинення професійної діяльності приватного нотаріуса тягне за собою такі негативні наслідки в результаті застосування державного примусу, які унеможливають реалізацію права на працю в межах наявної професії (спеціальності). Саме такі обмеження, котрі застосовуються до приватного нотаріуса в результаті допущення правопорушень при здійсненні професійної діяльності вказують на те, що зазначені види заходів впливу (відповідальності) не можуть бути заходами дисциплінарної відповідальності, а відносяться до спеціальної професійної відповідальності, яка підпадає під адміністративно-правове регулювання.

Відповідальність приватного нотаріуса має певні специфічні риси, оскільки застосувати до нього класичну структуру видів юридичної відповідальності (адміністративна, кримінальна, цивільно-правова, дисциплінарна тощо) досить складно, особливо, що стосується дисциплінарної відповідальності. Порушуючи обов'язки щодо виконання професійних обов'язків, приватний нотаріус повинен звітувати за результаті своєї професійної діяльності та зазнавати заходів державного примусу, у тому числі у вигляді обмеження доступу до професій. Застосування до приватного нотаріуса таких заходів впливу, як анулювання свідоцтва, зупинення та припинення професійної діяльності робить неможливим реалізацію права на працю в межах

наявної професії (спеціальності). Подібного роду обмеження конституційних прав громадянина України може здійснюватися в межах адміністративної та кримінальної відповідальності. Тому пропонуємо вважати застосування до приватного нотаріуса таких заходів впливу, як анулювання свідоцтва, зупинення та припинення професійної діяльності як спеціальну професійну відповідальність, яка підпадає під адміністративно-правове регулювання.

Література

1. Дмитренко Ю. П. Трудове право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 624 с.

2. Нелін О. І. Юридична відповідальність нотаріуса: теоретичний аспект і практичні виміри. *Науковий вісник національної академії внутрішніх справ*. 2015 № 2. С. 89–96.

3. Великий енциклопедичний юридичний словник. за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. 2-ге вид., перероб. і доповн. Київ: Юрид. Думка, 2012. 1020 с.

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ: Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. 1140 с.

5. Чекмарьова Л. Ю. Страхування професійної відповідальності адвоката: дис. ...канд. юрид. наук. Одесв. 2021. 210 с.

6. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-ХІІ. Дата оновлення: 09.06.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text> (дата звернення: 16.10.2023).

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ МОБІНГУ <i>Шатрава С., Леценко Д.</i>	288
ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗУМІННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Шевченко В.М.</i>	291
СТАНОВЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ, ЯК СКЛАДОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА, В УКРАЇНІ <i>Шерстюк Г.</i>	294
РОЛЬ ПОЛІЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВОПОРЯДКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ <i>Шевченко І.Ю., Зінченко Д. А., Макарова О. П.</i>	297
ВНУТРІШНЬО ОСОБИСТІСНІ КОНФЛІКТИ СТУДЕНТІВ <i>Шувар Н.М., Сироїшко О.М.</i>	299
GUARANTEES OF JUSTICE AND FAIR TRIAL IN ADMINISTRATIVE CASES DURING MARTIAL LAW <i>Yablonovska A.A., Supervisor: Denisova A. V.</i>	303
МІЖНАРОДНІ УГОДИ УКРАЇНИ ЯК ДЖЕРЕЛА НАЦІОНАЛЬНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА <i>Ярмакі В.Х.</i>	305
ПРАВОВИЙ СТАТУС ПОСАДИПРАВООХОРОННОЇ СЛУЖБИ <i>Ярмакі Х.П</i>	308
ДО ПИТАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ПРОТИДІЇ АДМІНІСТРАТИВНИМ КОРУПЦІЙНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ <i>Настюк В. Я.</i>	312
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Мех Ю. В.</i>	314
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРИВАТНОГО НОТАРІУСА В УКРАЇНІ <i>Ладіна Л. С.</i>	316